

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

॥ తృతీయః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ తృతీయః సర్గః ॥

లంకామవలోక్య హనుమతో విస్మయస్తత్ర ప్రవిశతస్తస్య
లంకయావరోధస్తత్ప్రహరేణ పీడితయా తయా తస్మై పుర్యాం
ప్రవేష్టుమనుమతిదానం

స లంబశిఖరే లంబే లంబతోయదసన్నిభే |
సత్త్వమాస్థాయ మేధావీ హనుమాన్ మారుతాత్మజః || 5.3.1 ||

నిశి లంకాం మహాసత్త్వో వివేశ కపికుంజరః |
రమ్యకాననతోయాధ్యాం పురీం రావణపాలితాం || 5.3.2 ||

శారదాంబుధరప్రభ్యైర్భవనైరుపశోభితాం |
సాగరోపమనిర్ఘోషాం సాగరానిలసేవితాం || 5.3.3 ||

సుపుష్టబలసంపుష్టాం యథైవ విటపావతీం |
చారుతోరణనిర్యూహం పాండురద్వారతోరణాం || 5.3.4 ||

భుజగాచరితాం గుప్తాం శుభాం భోగవతీమివ |
తాం సవిద్యుద్ధనాకీర్ణాం జ్యోతిర్గణనిషేవితాం || 5.3.5 ||

చండమారుతనిర్హాదాం యథా చాప్యమరావతీం |
శాతకుంభేన మహతా ప్రాకారేణాభిసంవృతాం || 5.3.6 ||

కింకిణీజాలఘోషాభిః పతాకాభిరలంకృతాం |
ఆసాద్య సహసా హృష్టః ప్రాకారమభిపేదివాన్ || 5.3.7 ||

విస్మయావిష్టహృదయః పురీమాలోక్య సర్వతః |
జాంబూనదమయైర్దావైర్దైర్దూర్యకృతవేదికైః || 5.3.8 ||

వజ్రస్ఫటికముక్తాభిర్మణికుట్టిమభూషితైః |
తప్తహాటకనిర్యూహై రాజతామలపాండురైః || 5.3.9 ||

వైదూర్యకృతసోపానైః స్ఫాటికాంతరపాంసుభిః |
చారుసంజవనోపేతైః ఖమివోత్పతితైః శుభైః || 5.3.10 ||

క్రౌంచబర్హిణసంఘుష్టై రాజహంసనిషేవితైః |
తూర్యాభరణనిర్హోష్టైః సర్వతః పరినాదితాం || 5.3.11 ||

వస్వోకసారప్రతిమాం సమీక్ష్య నగరీం తతః |
ఖమివోత్పతితాం లంకాం జహర్ష హనుమాన్ కపిః || 5.3.12 ||

తాం సమీక్ష్య పురీం లంకాం రాక్షసాధిపతేః శుభాం |
అనుత్తమామృద్ధిమతీం చింతయామాస వీర్యవాన్ || 5.3.13 ||

నేయమన్యేన నగరీ శక్యా ధర్షయితుం బలాత్ |
రక్షితా రావణబలైరుద్యతాయుధపాణిభిః || 5.3.14 ||

కుముదాంగదయోర్వాపి సుషేణస్య మహాకపిః |
ప్రసిద్ధేయం భవేద్ భూమిర్మైందద్వివిదయోరపి || 5.3.15 ||

వివస్వతస్తనూజస్య హరేశ్చ కుశపర్వణః |
ఋక్షస్య కపిముఖ్యస్య మమ చైవ గతిర్భవేత్ || 5.3.16 ||

సమీక్ష్య చ మహాబాహో రాఘవస్య పరాక్రమం |
లక్ష్మణస్య చ విక్రాంతమభవత్ ప్రీతిమాన్ కపిః || 5.3.17 ||

తాం రత్నవసనోపేతాం గోష్ఠాగారావతంసికాం |
యంత్రాగారస్తనీమృద్ధాం ప్రమదామివ భూషితాం || 5.3.18 ||

తాం నష్టతిమిరాం దీపైర్భాస్వరైశ్చ మహాగ్రహైః |
నగరీం రాక్షసేంద్రస్య స దదర్శ మహాకపిః || 5.3.19 ||

అథ సా హరిశార్దూలం ప్రవిశంతం మహాకపిం |
నగరీ స్వేన రూపేణ దదర్శ పవనాత్మజం || 5.3.20 ||

సా తం హరివరం దృష్ట్వా లంకా రావణపాలితా |
స్వయమేవోత్థితా తత్ర వికృతాననదర్శనా || 5.3.21 ||

పురస్తాత్ తస్య వీరస్య వాయుసూనోరతిష్ఠత |
ముంచమానా మహానాదమబ్రవీత్ పవనాత్మజం || 5.3.22 ||

కస్త్యం కేన చ కార్యేణ ఇహ ప్రాప్తో వనాలయ |
కథయస్వేహ యత్ తత్త్వం యావత్ ప్రాణా ధరంతి తే || 5.3.23 ||

న శక్యం ఖల్వియం లంకా ప్రవేష్టుం వానర త్వయా |
రక్షితా రావణబలైరభిగుప్తా సమంతతః || 5.3.24 ||

అథ తామబ్రవీద్ వీరో హనుమానగ్రతః స్థితాం |
కథయిష్యామి తత్ తత్త్వం యన్మాం త్వం పరిపృచ్ఛసే || 5.3.25 ||

కా త్వం విరూపనయనా పురద్వారేఽవతిష్ఠసే |
కిమర్థం చాపి మాం క్రోధాన్నిర్భర్త్యయసి దారుణే || 5.3.26 ||

హనుమద్వచనం శ్రుత్వా లంకా సా కామరూపిణీ |
ఉవాచ వచనం క్రుద్ధా పరుషం పవనాత్మజం || 5.3.27 ||

అహం రాక్షసరాజస్య రావణస్య మహాత్మనః |
అజ్ఞాప్రతీక్షా దుర్ధర్షా రక్షామి నగరీమిమాం || 5.3.28 ||

న శక్యం మామవజ్ఞాయ ప్రవేష్టుం నగరీమిమాం |
అద్య ప్రాణైః పరిత్యక్తః స్వప్స్యసే నిహతో మయా || 5.3.29 ||

అహం హి నగరీ లంకా స్వయమేవ ప్లవంగమ |
సర్వతః పరిరక్షామి అతస్తే కథితం మయా || 5.3.30 ||

లంకాయా వచనం శ్రుత్వా హనూమాన్ మారుతాత్మజః |
యత్నవాన్ స హరిశ్రేష్ఠః స్థితః శైల ఇవాపరః || 5.3.31 ||

స తాం స్తీరూపవికృతాం దృష్ట్వా వానరపుంగవః |
ఆబభాషేఽథ మేధావీ సత్త్వవాన్ ప్లవగర్షభః || 5.3.32 ||

ద్రక్ష్యామి నగరీం లంకాం సాట్టప్రాకారతోరణాం |
ఇత్యర్థమిహ సంప్రాప్తః పరం కౌతూహలం హి మే || 5.3.33 ||

వనాన్యుపవనానీహ లంకాయాః కాననాని చ |
సర్వతో గృహముఖ్యాని ద్రష్టుమాగమనం హి మే || 5.3.34 ||

తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా లంకా సా కామరూపిణీ |
భూయ ఏవ పునర్వాక్యం బభాషే పరుషాక్షరం || 5.3.35 ||

మామనిర్జిత్య దుర్బుధ్ధే రాక్షసేశ్వరపాలితాం |
న శక్యం హ్యద్య తే ద్రష్టుం పురీయం వానరాధమ || 5.3.36 ||

తతః స హరిశార్దూలస్తామువాచ నిశాచరీం |
దృష్ట్వా పురీమిమాం భద్రే పునర్యాస్యే యథాగతం || 5.3.37 ||

తతః కృత్వా మహానాదం సా వై లంకా భయంకరం |
తలేన వానరశ్రేష్ఠం తాడయామాస వేగితా || 5.3.38 ||

తతః స హరిశార్దూలో లంకయా తాడితో భృశం |
ననాద సుమహానాదం వీర్యవాన్ మారుతాత్మజః || 5.3.39 ||

తతః సంవర్తయామాస వామహస్తస్య సోఽంగులీః |
ముష్టినాభిజఘనైనాం హనుమాన్ క్రోధమూర్చ్ఛితః || 5.3.40 ||

స్త్రీ చేతి మన్యమానేన నాతిక్రోధః స్వయం కృతః |
సా తు తేన ప్రహరేణ విహ్వలాంగీ నిశాచరీ |

వపాత నహసా భూమౌ వికృతాననదర్శనా || 5.3.41 ||

తతస్తు హనుమాన్ వీరస్తాం దృష్ట్వా వినిపాతితాం |
కృపాం చకార తేజస్వీ మన్యమానః స్త్రియం చ తాం || 5.3.42 ||

తతో వై భృశముద్విగ్నా లంకా సా గద్గదాక్షరం |
ఉవాచాగర్వితం వాక్యం హనుమంతం ప్లవంగమం || 5.3.43 ||

ప్రసీద సుమహాబాహో త్రాయస్వ హరిసత్తమ |
సమయే సౌమ్య తిష్ఠంతి సత్త్వవంతో మహాబలాః || 5.3.44 ||

అహం తు నగరీ లంకా స్వయమేవ ప్లవంగమ |
నిర్జితాహం త్వయా వీర విక్రమేణ మహాబల || 5.3.45 ||

ఇదం చ తథ్యం శృణు మే బ్రువంత్యా వై హరీశ్వర |
స్వయం స్వయంభువా దత్తం వరదానం యథా మమ || 5.3.46 ||

యదా త్వాం వానరః కశ్చిద్ విక్రమాద్ వశమానయేత్ |
తదా త్వయా హి విజ్ఞేయం రక్షసాం భయమాగతం || 5.3.47 ||

స హి మే సమయః సౌమ్య ప్రాప్తోఽద్య తవ దర్శనాత్ |
స్వయంభూవిహితః సత్యో న తస్యాస్తి వ్యతిక్రమః || 5.3.48 ||

సీతానిమిత్తం రాజ్ఞస్తు రావణస్య దురాత్మనః |
రక్షసాం చైవ సర్వేషాం వినాశః సముపాగతః || 5.3.49 ||

తత్ ప్రవిశ్య హరిశ్రేష్ఠ పురీం రావణపాలితాం |
విధత్స్వ సర్వకార్యాణి యాని యానీహ వాంఛసి || 5.3.50 ||

ప్రవిశ్య శాపోపహతాం హరీశ్వర
పురీం శుభాం రాక్షసముఖ్యపాలితాం |
యదృచ్ఛయా త్వం జనకాత్మజాం సతీం
విమార్గ సర్వత్ర గతో యథాసుఖం || 5.3.51 ||

॥ ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే తృతీయః సర్గః ॥